

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพ็ญพกา กาญจนภาส^{1*} ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² กันต์ฤทัย คลังพล³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ขั้นตอน ขั้นตอน 1 ยกร่างรูปแบบโดยนำผลจากศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมใช้รูปแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการสถานศึกษา 376 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีความตรง 0.80-1.00 มีความเที่ยง 0.99 วิเคราะห์หาลำดับความสำคัญ โดยใช้สูตร PNI และศึกษาเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม โดยเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการสถานศึกษา 3 โรงเรียน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เชิงเนื้อหาหามายกร่าง และดำเนินการตรวจสอบรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เลือกแบบเจาะจง ใช้การสนทนากลุ่ม วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ขั้นตอน 2 การประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบ ใช้รูปแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการสถานศึกษา 359 คน วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัย รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ส่วนตัวแบบ ประกอบด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม และกระบวนการบริหาร ส่วนที่ 3 เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบมีความเป็นไปได้และความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี e-mail: penpaga_k@hotmail.com

²อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี
e-mail: owen_toto@yahoo.com

³อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี e-mail: tamball@gmail.com

*ผู้รับผิดชอบหลัก e-mail: penpaga_k@hotmail.com

DEVELOPMENT OF SCHOOL COMMITTEE PARTICIPATION MODEL IN ADMINISTRATION UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION

Penpaga Karnganophas^{1*} Chanchai Wongsirasawat² Kanreutai Klangphaho³

Abstract

The purposes were; 1. Study development of school committee participation model in administration under local government organization. 2. Study evaluated the feasibility and appropriateness of school committee participation in administration under local government organization. Study had 2 stages. Stage1; The draft format by used results study needs assessment. Chosen by multi-stage random sampling. Study sample 376. Tool questionnaire, content validity 0.80-1.00, reliability 0.99. Analysis priorities by pni. Study conditions affecting participation. Chosen by purposive sampling, Sample 3 schools. Tools were semi-structure interviews, analyzed content analysis, and perform format check by professional. Chosen by purposive sampling. Using focus group. Analysis content analysis. Stage 2; Studied evaluated the feasibility and appropriateness of school. Chosen multi-stage random sampling. Sample 359. Statistic normal.

Results: Stages 1; Studied format committee participation had 3 parts. Part 1 : leading had, name format, principle rationale, objective, Part2: Studied part format, participation, management. Part3: Studied Conditions affecting participation and results evaluated the feasibility and appropriateness format, the feasibility and appropriateness were overall at high levels.

Keywords : participation, administration, under local government organization

¹Doctor of Education Program in Educational Administration, ValayaAlongkornRajabhat University Under The Royal Patronage, e-mail penpaga_k@hotmail.com

² Teacher Department of Education Program in Educational Administration, ValayaAlongkornRajabhat University Under The Royal Patronage, e-mail owen_toto@yahoo.com

³ Teacher Department of Education Program in Educational Administration ValayaAlongkornRajabhat University Under The Royal Patronage, e-mail tamball@gmail.com

*Corresponding author, e-mail: penpaga_k@hotmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษามีการพัฒนากระบวนการศึกษาในประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงมุ่งให้เกิดการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากล (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, 2554) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (สมบัติ คชสิทธิ์ และคนอื่นๆ, 2558) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เพราะการศึกษาที่ดีจำเป็นจะต้องจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น วิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งของการจัดการศึกษาคือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2545)

สำหรับหลักการจัดการศึกษาที่ดี คือ การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมต่อการจัดศึกษาและตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2545) ซึ่งในปัจจุบันในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ โดยในหมวดที่ 5 มีสาระว่าด้วยการบริหารจัดการและมีบัญญัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (จ่านิง แจ่มจันทวงศ์, 2553) ได้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มาตรา 39 วรรคสอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงไว้ให้มี การกระจายอำนาจ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน การปกครองท้องถิ่นไทยได้มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ซึ่งองค์กรที่กล่าวมาแล้วสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่สถานศึกษา มีการส่งเสริม และให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรมาช่วยเหลือ โดยมีการสนับสนุนอุดหนุนให้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม และความจำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพบว่าปัญหาหลักในการมีส่วนร่วม มีดังนี้คือ 1) รัฐยังจัดการศึกษาโดยมีการดำเนินการเองมากเกินไป แต่ยังไม่ได้รับสนับสนุนและร่วมดำเนินการกับผู้มีส่วนร่วมน้อยเกินไป 2) ภาคเอกชนและภาคชุมชนยังไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างพอเพียง และยังไม่ได้รับการสนับสนุนและเอาใจใส่ไม่น้อยเกินไป และ 3) ยังขาดกลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) สำหรับพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งเทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบ การบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในด้านการจัดการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2554) ในการจัดการศึกษาสนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามาจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องต้องมีการแบ่งบทบาทหน้าที่จัดการที่ดี จากการศึกษาของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2554) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของเทศบาลและพบว่าคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนเท่าที่ควร ซึ่งโดยคณะกรรมการส่วนใหญ่จะเข้ามาเพื่อร่วมสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ และเรื่องอาคารสถานที่ การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ แต่สำหรับในด้าน

พิจารณาร่วมตัดสินใจนั้น คณะกรรมการยังไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก นอกจากนี้ สิริพัณน์ ลากิจิตร (2550) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพียงการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และการตรวจสอบการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ทางด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาโดยมีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอน 1 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ผู้วิจัยสังเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ด้าน มีดังนี้คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน (โดยใช้เกณฑ์ สุวิมล ว่องวานิช (2558) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน และเก็บข้อมูลได้ 376 คน คิดเป็นร้อยละ 94 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น มีความตรงเนื้อหา 0.80-1.00 มีความเที่ยง 0.99 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาลำดับความสำคัญ โดยใช้สูตร PNI modified (Priority Needs Index) และผลการศึกษาวิเคราะห์เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล SBMLD (School Based management for local Development) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

หลังจากนั้นผู้วิจัยยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตรวจสอบร่างรูปแบบใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการสนทนา และอุปกรณ์การบันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา จากข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ฉันทามติร่วมกันเป็นเกณฑ์ตัดสิน

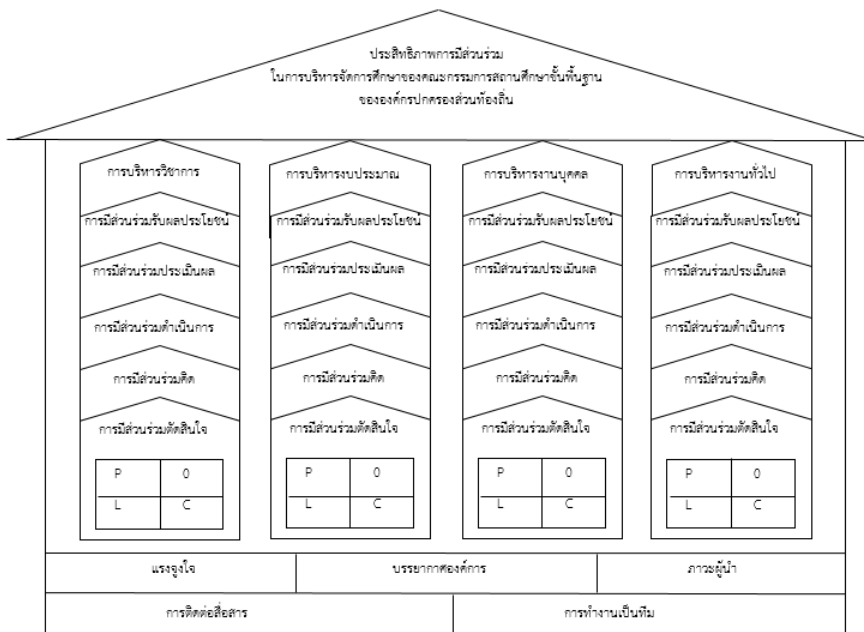
ขั้นตอน 2 การประเมินความเป็นความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยศึกษาได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเหมาะสม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน (โดยใช้เกณฑ์ สุวิมล ว่องวานิช (2558) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน และเก็บข้อมูลได้ 359 คน คิดเป็นร้อยละ 89.75 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีดังนี้คือ

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ส่วนตัวแบบ ประกอบด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมมี 5 ด้าน (1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมคิด (3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ (4) การมีส่วนร่วมประเมินผล และ (5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีประเด็นย่อย จำนวน 24 ประเด็น และกระบวนการบริหาร มี 4 ด้าน (1) การวางแผน (2) การจัดองค์การ (3) การนำ และ (4) การควบคุม มีประเด็นย่อย จำนวน 19 ประเด็น ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ มี 5 ด้าน (1) แรงจูงใจ (2) บรรยากาศองค์การ (3) ภาวะผู้นำ (4) การติดต่อสื่อสาร และ (5) การทำงานเป็นทีม

ภาพที่ 1 : แสดงรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นไปได้และความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ส่วนตัวแบบ ประกอบด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม และกระบวนการบริหาร ส่วนที่ 3 เจาะใจความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบ ทั้ง 3 ส่วนนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ามีค่ามากเพราะเป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วมมี 5 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะนำไปใช้ยึดเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนางานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น โดยร่วมมือกันทำและช่วยแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับด้านการวางแผนงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการช่วยเหลือจัดหางบประมาณมาสนับสนุนให้กับสถานศึกษาได้มีการพัฒนางานให้เกิดประโยชน์แก่กันเรียนมากที่สุด โดยต้องมีการกำกับดูแล ควบคุมติดตามประเมินผลงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2542) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มุ่งสังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และสอดคล้องกับคำกล่าวของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นดีกว่า “หัวเดียวกระเทียมลีบ” ในการทำงานต้องมีบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจโดยร่วมใจกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา แต่ในการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เจาะใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน แรงจูงใจ บรรยากาศองค์การภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร และ การทำงานเป็นทีม ซึ่งเจาะใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วนั้นมีความสำคัญมากที่ต้องนำมาใช้ในการช่วยสร้างความศรัทธาและช่วยผลักดันให้กับผู้มีส่วนร่วมมีกำลังใจ มีความเต็มใจในการทำงาน และมีมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ช่อเพชร เบ้าเงิน (2553) ที่ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน การจูงใจทำให้เกิดความพอใจในการทำงานและจะทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จมีความเจริญก้าวหน้า และในการทำงานนั้นต้องมีบรรยากาศองค์การที่ดี มีความจริงใจ มีมิตรไมตรีต่อกันและต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีม มีการปรึกษาหารือกัน ประสานงานกัน โดยการติดต่อสื่อสารให้มีความเข้าใจตรงกันในเป้าหมายที่จะทำงานนั้น มีความไว้วางใจกันและมีทักษะสนับสนุนซึ่งกันและกันจึงจะทำให้งานประสบผลสำเร็จ

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบในการบริหารจัดการการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความเป็นไปได้และความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นได้ว่าถ้าได้นำรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ กระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการบริหาร และเจาะใจที่ส่งผลต่อการมี

ส่วนร่วมไปใช้และจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีแนวทางยึดหลักในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะการบริหารงานมีประสิทธิภาพและทำให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ วิโรจน์ ผลแย้ม (2557) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหา มีหลักการดังนี้ การทำงานเป็นทีม กำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน ความไว้วางใจกัน ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน และผลการตรวจสอบรูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัด ควรนำรูปแบบไปกำหนดแนวทางการทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มมาตรฐานการศึกษาต่อไป

1.2 สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำรูปแบบไปวางแผนเพื่อพัฒนางานให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นขั้นตอนตามกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ศึกษาการวิจัยเชิงนโยบายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล และบิดาและมารดาของผู้วิจัย คือ นายมนตรี และ นางสนธิ กาญจนภาส

เอกสารอ้างอิง

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2554). รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาของเทศบาล. กรุงเทพฯ : พริกหวานราฟฟิค จำกัด.

โกวิท พวงงาม. (2554). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพรส.

จำนง แจ่มจันทร์วงศ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานครปริญญานิพนธ์ กศด (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ช่อเพชร เป้าเงิน. (2553). ภาวะผู้นำ. เอกสารตำราหลักประกอบการเรียนการสอน หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2554). กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ : กรณีศึกษากรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บิ๊ก พอยท์.
- เลขาธิการสภาการศึกษาสภาการศึกษา สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- วิโรจน์ ผลแย้ม. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- สิริพัฒน์ ลากิจตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ คชสิทธิ์ และคนอื่นๆ. (2558). แนวทางการจัดครูศึกษาฐานวิชาชีพครูใน “ปฏิรูปครูเพื่อปฏิรูปประเทศ.” งานประชุมสัมมนาวิชาการวันที่ 13-14 มกราคม 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2545). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.